

KONSTITUTSIYA – ERKIN VA FAROVON HAYOT GAROVI

Rahmatov Samandar Musurmon o‘g‘li

Toshkent amaliy fanlar universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasining 2023-yilgi yangi tahrirdagi Konstitutsiyasi mamlakatning iqtisodiy-ijtimoiy taraqqiyotini ta’minlashdagi asosiy huquqiy negiz sifatida tahlil qilinadi. Unda konstitutsiyaviy islohotlarning iqtisodiy barqarorlikka, tadbirkorlik muhiti rivojiga, ijtimoiy adolat va farovonlikni mustahkamlashga ta’siri yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Konstitutsiya, iqtisodiy barqarorlik, farovonlik, inson huquqlari, tadbirkorlik erkinligi.

KIRISH

Konstitutsiya – davlatning eng muhim siyosiy-huquqiy hujjati bo‘lib, unda xalqning irodasi, davlat tuzilishi, iqtisodiy va ijtimoiy asoslar mustahkamlanadi. O‘zbekiston Respublikasida 2023-yilda qabul qilingan yangi tahrirdagi Konstitutsiya mamlakat taraqqiyotining yangi bosqichini boshlab berdi. Unda inson huquqlari, tadbirkorlik erkinligi, ijtimoiy tenglik va iqtisodiy farovonlikka oid normalar aniq belgilab berildi. Yangi Konstitutsiya “Inson – jamiyat – davlat” tamoyili asosida ishlab chiqilib, har bir fuqaroning hayot darajasi, mehnat, ta’lim, tibbiyot, ijtimoiy himoya va iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan.

MATERIAL VA METOD

Maqola tahliliy, solishtirma va tizimli yondashuvlar asosida tayyorlangan. Konstitutsiyaning yangi tahriri, Prezident farmonlari, O‘zbekiston Respublikasining “Strategiya – 2030” hujjatlari va iqtisodiy islohotlarga oid ma’lumotlar asos qilib olindi. Tadqiqotda ijtimoiy-iqtisodiy ko‘rsatkichlar, tadbirkorlik faoliyati, bandlik darajasi va aholi farovonligidagi o‘zgarishlar o‘rganildi.

NATIJALAR

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyada iqtisodiy islohotlarning huquqiy asoslari mustahkam belgilandi. Jumladan:

- Mulkiy daxlsizlik va xususiy tadbirkorlikning kafolatlanishi;
- Raqobatbardosh iqtisodiyot va investitsion muhitni yaxshilashga qaratilgan bandlar;
- Davlat va jamiyat o‘rtasidagi iqtisodiy mas’uliyatning aniq ajratilishi;
- Ekologik barqarorlik va resurslardan oqilona foydalanish tamoyillari.

Bu normalar O‘zbekiston iqtisodiyotini ochiq, barqaror va ijtimoiy yo‘naltirilgan tizimga aylantirishga xizmat qilmoqda.

MUNOZARA

Konstitutsiyaviy islohotlar natijasida iqtisodiy faoliyatning huquqiy kafolatlari mustahkamlanib, xorijiy investorlar uchun ishonchli muhit yaratildi. Bundan tashqari, mehnat bozorida tenglik, ayollar va yoshlar uchun imkoniyatlar kengaytirildi. Konstitutsiyaning 65-, 67- va 68-moddalarida har bir fuqaroning mehnat qilish huquqi, munosib ish haqi olish, ijtimoiy himoya va dam olish huquqlari belgilandi.

Tadbirkorlik sohasida davlatning aralashuvi kamayib, xususiy sektorning iqtisodiy o‘rinishdagi roli ortmoqda. Bu esa “Yangi O‘zbekiston” konsepsiyasining amaliy ifodasidir.

XULOSA

Yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi iqtisodiy barqarorlik va farovonlikni ta’minlashda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. U nafaqat huquqiy hujjat, balki jamiyat rivojining yo‘l xaritasi, xalq farovonligi va inson qadri uchun mustahkam poydevordir.

Kelgusida konstitutsiyaviy islohotlar asosida iqtisodiyotning raqamlashtirilishi, yashil iqtisodiyot, innovatsion ishlab chiqarish va inson kapitalini rivojlantirish yo‘nalishlari yanada kengayadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (2023-yilgi yangi tahriri).
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yangi O‘zbekiston – taraqqiyot strategiyasi” farmoni, 2022-yil.
3. Iqtisodiy islohotlar agentligi hisobotlari, 2024.
4. Toshmurodov Sh. “Huquq va iqtisodiy islohotlar nazariyasi”, Toshkent, 2023.
5. Statistika agentligi ma’lumotlari, 2024.